

Rekreasyonel Turizm Faaliyeti Olarak Urfa Sıra Geceleri*

Mahmut Barakazı*, Sibel Öncel

ÖZET

Kültürel, sanatsal ve gastronomi açısından Urfa sıra geceleri önemli bir rekreatif etkinliğin temelini oluşturmaktadır. Bu bölgelerde yapılan rekreatif etkinlikler turizm farkındalığı kazandırmasının yanı sıra mutfak kültürü bakımından oldukça zengin olan Urfa yöresel yemeklerinin de tanıtılmasında fayda sağlamakta ve Gastronomi turizminin bölgede tanınırlığına neden olmaktadır. Bu araştırmanın amacı rekreasyonel faaliyet olan Urfa sıra gecelerinin gastronomi turizmine etkisini ortaya koyarak rekreatif etkinliklerin teşvik edilmesi ve bölge turizminin geliştirilmesine katkıda bulunmaktır. Bu çalışmada, yarı yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılarak gereksinim duyulan veriler derlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırmanın sonuçları analiz edilerek rekreatif etkinliklerin gastronomi turizmine olan etkisinin yanı sıra katılımcıların hangi amaçla katıldıkları, beklentileri, memnuniyet düzeyleri, tekrar gelme niyetleri ve gastronomi turizmi farkındalığı belirlenmiştir. Bununla birlikte rekreatif etkinliklerin gastronomi turizmi ilişkisi üzerine yapılacak bilimsel araştırmalar için fikir sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rekreatif, Turizm, Gastronomi

Jel Kodları: L8, L83, L82

Sira Nights as a Recreational Tourism Activity

ABSTRACT

In terms of culture, art and gastronomy, Urfa sira nights are the basis for an important recreational activity. Recreational activities in these regions provide tourism awareness, as well as the benefits of introducing local Urfa cuisine, which is very rich in culinary culture, and Gastronomy leads to the recognition of tourism in the region. The aim of this research is to encourage recreational activities by promoting recreational activities such as Urfa sira 'nights' effects on gastronomic tourism and contributing to the development of regional tourism. In this study, the required data were tried to be compiled using a semi-structured interview technique. The results of this research were analyzed to determine the participants' attitudes, expectations, satisfaction levels, intentions to return and gastronomic tourism awareness, in addition to the effect of recreational activities on gastronomy tourism. Nevertheless, recreational activities are thought to provide insight into scientific research on the gastronomic tourism relationship.

Anahtar Kelimeler: Recreative, Tourism, Gastronomy

Jel Kodları: L8, L83, L82

Corresponding Author * Article History: Submitted: 06.11.2017 - Accepted: 27.11.2017

Mahmut Barakazı*: Ar .Gör. Harran Üniversitesi/Turizm Ve Otel İletmeciliği Yüksekokulu/Konaklama İletmeciliği Bölümü/Konaklama İletmeciliği ABD, mahmutbarakazi@hotmail.com

Sibel Öncel: Yardımcı Doçent, Anadolu Üniversitesi/Turizm Fakültesi/Gastronomi Ve Mutfak Sanatları Bölümü/Gastronomi Ve Mutfak Sanatları ABD, sguler@anadolu.edu.tr

*Bu çalışma 18. Ulusal Turizm Kongresi'nde tebliğ olarak sunulmuştur.

1.Giriş

Modernleşme ile birlikte insan hayatında ki kalite olgusunun iyileşme gösterdiği düşünülmektedir. Serbest zaman, insanların temel ihtiyaçlarının ve çalışma hayatının dışında kalarak kendi iradesinin isteğiyle harcadığı zaman kesitini kapsamaktadır. Kişiler, serbest zamanı verimli geçirmek ve kendini gerçekleştirmek amacıyla çeşitli rekreatif faaliyetlerine katılım göstermektedirler. Yöresel ürünlerle yapılarak benzersiz tarzları olan mutfak kültürüne sahip bölgelerin gastronomi turizmi, rekreatif etkinlikler açısından değer taşımaktadır. Şanlıurfa'nın dini sembolik açıdan taşıdığı inanç ve kültür turizminin yanı sıra sahip olduğu benzersiz mutfağı, geleneksel ve yöresine uygun şekilde Urfa sıra gecelerinde gösterilmeye çalışılmaktadır. Hem kültürel açıdan hem de mutfak kültürü açısından turistik ürün olarak ortaya çıkan Urfa sıra geceleri, rekreatif bir etkinlik kapsamında değerlendirilmesi uygun olmaktadır. Bu çalışmada; boş zaman ve rekreasyon kavramları, gastronomi ve yöresel mutfak kültürü, rekreatif bir etkinlik olan Urfa sıra geceleri incelenecek ve bölge turizmine katkısı ve etkileri ortaya konulacaktır.

2.Gastronomi Turizmi

Yöresel yiyecek veya özgün içecekler, turistik bölgelerin marka kimliği kazanmasında önemli rol oynamakta ve destinasyon çekiciliği oluşturmaktadır. Bölgenin kültürel mirasını sürdürülebilir kılan, mutfak kültürünü yansıtan ve özellikle kırsal kalkınmanın gelişiminde fark oluşturan gastronomi turizmi, yemek ve turizm ilişkisini sağlam şekilde kurarak gerçek bir mutfak kimliği meydana getirmektedir. Bununla birlikte dolaylı şekilde tarım üretimini desteklemekte, ekonomik getiriler sayesinde otoritenin cesaretini arttırmakta ve çevresel hassasiyeti daha duyarlı hale getirmektedir (Henderson, 2016).

Gastronomi, sıklıkla iyi yemek veya yemek sanatı ile ilişkilendirilse de asıl fonksiyonu kültür ve yemek ilişkisidir. İyi yemek, gastronominin bir parçası özelliğini taşımaktadır ve bütünü değildir. Gastronomi, özellikle belirli pazarlarda ve belirli seyahatlerde katkı sağlayarak turizmi geliştirmekte ve bunun sonucunda gastronomi turisti kavramı ortaya çıkmaktadır (Kivela ve Crotts, 2006).

Farklılaşan tercihler ile birlikte ortaya çıkan gastronomi turist kimliği, farklı yörelerde özgün yemekleri değişik pişirme yöntemleriyle veya en doğru pişirme şekliyle tüketmek istemekte ve o kültürü deneyimlemek arzusundadır. Bu turist tipinin sadece mutfak kültürünü yalın halinden ziyade lezzeti, sunum şekli ve otantik yapısını hep bir arada görmek istemesi doğal bir sonuçtur (Smith ve Xiao, 2008:290). Bu nedenle gastronomi turizminin yöresel lezzetleri müzik ve otantik ambiyans gibi diğer sanatsal unsurlarla oluşturmasının son derece önemli olduğu düşünülmektedir (Santich, 2004). Bu oluşumun gastronomi turizminde sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasının yanında rekreatif bir etkinlik oluşturacağı da ortaya çıkmaktadır.

Gastronomi ve alt bileşenleri üzerine yapılan pek çok araştırma bulunmaktadır. Özellikle turistik bölgelerde ve kırsal bölgelerde bu çalışmaların önem derecesi yüksektir. Erzurum ilinde yöre halkının mutfak kültürünü tespit etmeye çalışan Serçeoğlu (2014), araştırma sonucunda ankete katılanların çoğunluğunun evlerinde yöresel yemekler yaptıkları, Erzurum yöresel yemeklerini lezzetli buldukları ve Erzurum mutfak kültürünü unutmadıklarını ifade etmişlerdir. Bölge mutfağının gastronomi turizmine etkisi üzerine bir araştırma yapan Çimen (2016), doğadan toplanan bitkiler oldukça değerli sonucuna ulaşmıştır. Gastronomi turizmi kapsamında unutulmaya yüz tutmuş yöresel yiyecekleri bir araştırmada ele alan Acar (2016), yerel mutfak mirasının korunarak gelecek nesillere aktarılmasında en büyük pay yöre halkına düşmekte olduğu belirlemiştir. Festival turizmi kapsamında yöresel yiyeceklerin mutfak kültüründe rolünü ele alan bir araştırma yapan Şengül ve Genç (2016), yöresel mutfak ürünlerinin tanıtım materyallerinde kullanımının artması, yöreye gelen festival katılımcılarına yöresel yemeklerin daha fazla sunulması gerektiği sonucuna ulaşmışlardır. Somut olmayan kültürel miras kaynağı olarak yöresel yiyeceklerin turizm endüstrisinde kullanılması üzerine bir araştırma yapan Çapar ve Yenipınar (2016), Araştırma sonucunda turistlerin destinasyon tercihlerinde kültürel kimliğin ifadesi olan yöresel yiyeceklerin önemli bir etken olduğunu ve turizm amaçlı kullanılmasıyla aslında bir çekicilik unsuru olarak bölgeye çok farklı olumlu katkılar sunduğuna vurgu yaparak kültürel miras ve gastronomi turizmin olumlu ilişkisini ortaya koymaktadırlar. Yöresel mutfağın destinasyon markalaşma sürecindeki rolünü ele alarak bir araştırma yapan Aslan vd., (2014), görüşmeler sırasında paydaşlar ciddi bir tanıtım eksikliği olduğuna da dikkati çekmişlerdir. Turistlerin seyahat motivasyonlarında yöresel mutfağın rolünü araştıran Toksöz ve Aras (2016), Destinasyonun sahip olduğu kimlik, iyi tanımlanmış bir destinasyon imajı, yöresel mutfağın ulaşılabilirliği, destinasyon sakinlerinin yeme-içme alışkanlıkları turistleri destinasyona çekmede önemli bir faktör olduğunu tespit etmişlerdir.

Rekreatif etkinlikler başta turizm alanında olmak üzere pek çok disiplinle doğal yapısı gereği ilişkisi bulunmaktadır. 21. yüzyıldan itibaren gastronomi kavramının literatürde sıkça yer alması ve mutfak kültürü ile ilgili festivallerin düzenlenerek rekreatif bir etkinlik oluşturması gastronomi turizmi ve rekreasyonu birleştirmektedir. Ülkelerin yöresel mutfak festivallerini ve uluslar arası mutfak yarışmalarını, rekreatif etkinliklerin başlığı altında toplamak mümkündür.

3.Urfa Sıra Geceleri

Zamanla kültürümüze ait gelenekler tahribata uğramakta, bazıları da çeşitli sebeplerle ortadan kaybolmaktadır. Ancak bazı gelenek ve görenekler ise günümüzde bile hala sürdürülmektedir. Urfa'ya özgü olan geleneklerin başında Urfa sıra gecesi geleneği gelmektedir. Sıra gecesi etkinliği altında çeşitli medya aracılıklarıyla gösterilmeye çalışılan programlarının bir kısmında sohbet, oyunlar ve

müzik gibi bölümler yer almaktadır. Urfa sıra geceler bir arkadaş grubunun haftada bir olmak üzere bir araya gelerek düzenledikleri toplantılardır. Sıra gecesine katılan biri beraberinde misafir olarak birini getirebilir. Misafire sıra gecesinin yapıldığı odanın üst tarafında yer verilir. Sıraya gelen misafirler, sıraya getiren kişi tarafından tanıtılır ve tanıştırılır (Kültür ve Turizm, 2017).

Sıraya gelenlere ilk olarak sigara ve acı kahve ikram edilir. Kahve, misafirlere özel kulpsuz fincanlarla sunulur. Mirra, fincanın dibine az miktarda konulur ve iki defa verilir (Kültür ve Turizm, 2017). Sıra gecelerinde yemek olarak “çiğköfte” başta olmak üzere Büşürük çorbası, Lebeni (etsiz), Malhuta, Kızartma, Kaburga, Miftahi Tas Kebabı, Tirit, Çağala Aşı, Fırenk Tavası, İsoot çömleğ, Kazan Kebabı, Kıymalı söğülme, Saç bastı (Saca Basma), Bademli Pilav, Buhara pilavı, Dolma, Kelle, Sarma (Yaprak Sarması), Sarma, Kemeli Kebap, Patlıcanlı Kebap, Domatesli Kebap, Haşhaş Kebabı, Yoğurtlu Kebap, Tike Kebabı, Aya Köftesi, Çiğköfte, Dolmalı Köfte, İçli Köfte, Yahudi Köftesi (Masluka), Ağzı Açık, Lahmacun, Yağlı Döğmeç, Haşhaş Kehke, Bostana, Eşkili, Kadayıf, Peynirli Helva, Palıza, Şıllık, Koruk Şurubu ikram edilmektedir (Urfa Kültür, 2017). Kısacası Urfa sıra geceleri, bir halk mektebidir, eğitim ve öğretim müessesesidir, dostlukların daha da ileriye gittiği ve kardeşlik derecesine dönüştüğü, dayanışma ve yardımlaşmanın, hoş sohbetin, müziğin, edebiyatın bir araya geldiği geleneksel gecelerdir.

4.Araştırma Yöntemi

Rekreatif etkinlik olan Urfa sıra gecelerinin Gastronomi turizmine etkilerini ortaya koyma amacı taşıyan bu çalışmada, yöntem olarak nitel araştırma yaklaşımlarından yüz yüze görüşme tekniği kullanılacaktır. Bir konu, olay, olgu ya da bir insan veya bir insan grubu ilk kez inceleme altına alınıyorsa veya mevcut araştırmalar ve kuramsal bilgi birikimi çok geniş değilse nicel araştırma yöntemi yerine nitel araştırma yöntemini seçebilir ve bu nedenle bu araştırmada bu yöntem kullanılmıştır (Şencan, 2005). Bu araştırma türü birebir görüşmelere dayanan bir veri toplama yöntemidir. Görüşmeler; yüz yüze, telefonla veya diğer teknolojik araçlarla da yapılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırma evrenini Şanlıurfa’da sıra gecesine katılım gösterenler katılımcılar oluşturmaktadır. Şanlıurfa, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan ve nüfusu iki milyona yaklaşan bir şehirdir Şanlıurfa, yerleşme tarihi bakımından Türkiye’nin en eskilerindedir. Arkeolojik araştırmalar sonunda, şehrin ilk kuruluş tarihinin Neolitik Dönem’e kadar dayandığı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, şehir 11000 yıllık bir tarihe sahiptir (Şahinalp, 2006). Tarihi olması nedeniyle pek çok kültürel değere sahiptir. Antik eserler, mimarisi, müzik kültürü, yöresel el sanatları ve mutfak anlayışıyla özgün bir yapısı bulunmaktadır. Bu değerlerden birisi de geçmişten günümüze kadar korunarak sürdürülen Sıra geceleridir.

Basit tesadüfi örneklemede evreni oluşturan her elemanın örneğe girme şansı eşittir. Dolayısıyla hesaplamalarda da her elemana verilecek ağırlık aynı olması

(Arıkan, 2004) sebebiyle araştırmanın örneklem yöntemine uygun olduğu düşünülmektedir. Araştırma da basit tesadüfî örnekleme tekniği seçilmiş ve örneklem için uygun görülen ve Urfa sıra gecelerine katılım gösteren 9 kişiyle yarı yapılandırılmış yüz yüze görüşmeler yapılacaktır. Alan yazından oluşturulan varsayımlar görüşme soruları haline dönüştürülmüş ve bu görüşme soruları oluşturulurken araştırma sorusuna uygunluğu da göz önünde bulundurularak, uzman kişilere danışılarak hazırlanmıştır. Araştırma sorularının geçerliliği sağlandıktan, sonra görüşme soruları katılımcılara yöneltilmiştir. Verilerin toplanması, 2017 yılı Temmuz ayında gerçekleşmiştir. Veri toplama esnasında katılımcılarla yapılan görüşmeler 15 ile 30 dakika arasında sürmüştür ve elde edilen metinler raporlaştırılmıştır. Araştırma da bilgi analizi ve değerlendirme için betimsel analiz kullanılmıştır.

4.1.Nitel Araştırma Bulguları

Şanlıurfa’da ilinde yer alan farklı otellerde konaklayarak sıra gecesi düzenleyen bir konukevine katılım sağlayan 9 turist ile ‘Rekreasyonel Bir Etkinlik olarak Urfa Sıra Geceleri’ adlı araştırma için nitel görüşme gerçekleştirilerek önceden belirlenen beş soru yöneltilmiş ve sorulara verilen cevaplar analiz edilerek ortaya konulmuştur. Katılımcıların beşi erkek ve dördü kadın olmak üzere 9 yerli turist olduğu görülmektedir. Katılımcıların demografik özellikleri ise şu şekildedir;

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Cinsiyet	Meslek	Yaş
K1	Erkek	Esnaf	46
K2	Erkek	Öğretmen	35
K3	Kadın	Öğretmen	31
K4	Kadın	Grafiker	38
K5	Erkek	Otomotiv	57
K6	Kadın	Özel Sektör	33
K7	Kadın	Çalışmıyor	29
K8	Erkek	Müzisyen	49
K9	Erkek	Esnaf	42

Urfa Sıra gecelerine hangi amaçla katıldıkları sorusuna katılımcılar şu cevapları vermiştir.

K2 ‘Tarihi ve mimari dokusunu merak ederek geldim. Özellikle eski taş yapılarda konukevi tarzında olan mekânlar seçilmesi sıra gecelerini benim gözümde daha cazip kıldı. Urfa’nın kendine özgü yemek kültürü de benim buraya gelmemde etkili oldu. Ayrıca acıyı da çok sevdiğim için Urfa yemeklerini her zaman severek yemişimdir. Buraya yemeklerin keyfini çıkarmaya ve etkinlik olan sıra gecelerine katılarak eğlenmeye geldim’. K5 ‘Ben sıra gecelerine katılmayı her zaman çok istedim. Gurbette yaşıyor olmam sebebiyle bir türlü ülkemizin doğu illerini ziyaret edemedim. İlk fırsatta geldim ve başlangıç Antep olmak üzere illeri geziyorum

Urfa'ya gelince de sıra gecelerine katıldım. Hem merak hem de şu havayı teneffüs etmek amacıyla geldim. Bunun yanı sıra çiğ köfte ve lahmacunu yemek ve köy ayranını içmek için geldim. K8 'Urfa'ya ve sıra gecelerine katılmak için bir sürü sebebim vardı. Ancak müzisyen olmam hasebiyle sıra gecelerinde yapılan müziğe ortak olmak ve yöresel sanatçıları yerinde görerek dinlemeye geldim. Tabi ki yemeklerini yemek içinde buradayım. K9 'Sıra geceleri aktivitelerini duymakla kalmayıp televizyondan da sürekli izliyorduk. Bazı eğlence programlarında sıra gecelerini yansıtan performanslar yapılırdı. Bunları izlerken hep merak uyanırdı bende. Bu nedenle yapıldığı yere gelmeyi amaçladım. Yerinde görerek tecrübe etmeyi ve hayatta yapmak istediğim bir hayali gerçekleştirmek için geldim.

Urfa Sıra gecelerine hangi beklentilerle katıldıkları sorusuna katılımcılar şu cevapları vermiştir.

K1 'Yemek benim için sadece bir ihtiyaç olmaktan öte yaşam biçimidir. Farklı lezzetleri, pişirme biçimlerini, sunum şekilleri ve yöresel içeceklerini denemek ve deneyim ederek yemek kültürü zenginleştirme beklentisi taşıyorum. Acı başta olmak üzere buraya özgü baharatların damakta bıraktığı tadın güzel olduğunu düşünmekteyim. K3 'Urfa sıra gecelerinde yapılan müzikler, sanatçıların sesleri ve kıyafetleri çok samimi geldiği için onlarla tanışmak ve keyifli ortamlarını paylaşma beklentisi barındırmaktaydım. Yemekler içinde ayrı bir heyecan taşımaktayım. K6 'Sıra gecelerinde insanların aynı anda ritim tutması, müziğe eşlik etmesi ve eğlenmesi nedeniyle bu ortamın samimi ve gerçekçi bir ana dönüşmesi beklentisi yer almaktaydı bende ayrıca bakır sahanlarda yenilen yemeklerin lezzetli olduğuna inanıyordum. K9 'Mezopotamya topraklarında yer alan ve eski bir uygarlık olan Urfa'nın yemek kültüründen çok şey bekliyordum tabi ki de çünkü et ağırlıklı ve kurutulmuş baharat ve yiyeceklerin çok olması lezzet sağlamakta benim gözümde. Taş yapı evlerinde yapılan Urfa sıra gecelerinin kültürün bir yansıması olması nedeniyle benim buraya ilgimi artırmış ve beklentilerimi yükseltmişti.

Urfa Sıra gecelerine katılan katılımcıların memnuniyet düzeyleri sorusuna şu cevapları vermiştir.

K7 'Ortamı, yemekleri ve güler yüzlü garsonuyla sıra gecelerinden ben çok memnun kaldım. Özellikle açık ayranının lezzeti ve bol köpüğü çok lezzetliydi. Eşim ve çocuklarımı böyle bir etkinliğe getirdiğim için mutlu oldum. Müziklere diyecek söz yok hepsi yöresel ağız ve dinlemesi çok zevkliydi. K1 'yemeklerin tadı, tuzu ve miktarı beklediğim çok üstünde oldu. Doğu yemeklerini yerinde yemekte geç bile kalmışım. Özellikle bol kepçe porsiyonlar beni memnun etti. K4 'Urfa sıra geceleri benim için yapılması gereken turistik gezilerin başında gelmekteydi. Sıra gecelerinde yapılan müzikler gerek kültürel yansıması olsun gerekse de farklı ton seviyeleri olsun beni benden aldı. Ancak büyük merak ve hevesle geldiğim yemekler için aynı şeyleri söyleyemeyeceğim. Etin lezzeti olmasına rağmen yağ oranının çok yüksek olması ve bölgede yetiştiğini düşündüğüm kuzu etinin kokması beni oldukça

rahatsız etti. Ekmeğin tazeliği olumlu olsa da hijyen kurallarına daha fazla önem verilmesi gerektiği düşüncesindeyim. Katıldığım için Urfa sıra gecelerine pişman değilim ama daha iyisi olabilirdi. K5 ‘Lahmacunu, içli köftesi, bakır tası, müzikleri ve bütün yemekleri ile on üzerinden on aldı benden. Misafirperver olmaları ayrıca mutlu etti beni. Mirra kahvesi ile de kahve konusunda iddialı olduğunu anladım. Bu toprakların insanı, yemeği ve kültürü takdir edilmeye değer. Zaten gelmek istiyordum hep. Geldim, gördüm ve çok memnun kalarak gidiyorum.

Urfa Sıra gecelerine katılan katılımcıların tekrar gelme niyeti sorusuna şu cevapları vermiştir.

Nitel görüşmeye katılan katılımcılardan katılımcı 4 ‘Farklı destinasyonları tercih etmek istiyorum ve daha farklı deneyimler edinmek için tekrardan Urfa’ya gelip sıra gecelerine katılım göstermeyeceğim.’ ifadelerine yer vererek olumsuz tavır ortaya koyarken diğer katılımcılar sıra gecelerine imkan oluşması ve uygun şartların yerine getirilmesi durumunda tekrardan katılım göstereceklerini farklı şekillerde dile getirmişlerdir.

Rekreatif bir etkinlik olan ve yöresel yemeklerin yer aldığı Urfa Sıra gecelerinin Gastronomi turizmine etkisi hakkında ne düşünüyorsunuz sorusuna katılımcılar şu cevapları vermiştir.

K1 ‘Urfa sıra gecelerinde müzik kültürel unsurların yemekle buluşması bence gastronomi turizmine artı bir değer artmış. Hem eğlenip hem de kültürünü paylaştığımız bu aktivitenin lezzetli yöresel yemeklerle birleşmesi gastronomi turizminin de ön plana çıkmasında neden olacaktır. K5 ‘Yemek zaten benim için seyahat etmemde önemlidir. Ben buraya her şeyden öte yemeklerini merak ettiğim için geldim. Aslında farkında olmadan gastronomi turistiymişim ben. Böyle lezzetlerin sıra gecesi gibi aktivitelerle birleşmesi şehrin turizmi açısından önemlidir diye düşünmekteyim. İnsanların buraya gelerek bu yemekleri yemesiyle turist sayısı artar. K6 ‘Aslında sıra gecesi gibi aktivitelerin ve gastronomi turizminin birbiriyle sıkı ilişki içinde olduğunu düşünüyorum. İkisinin de birbirine etkisi var. Şöyle ki buraya gelen turist hem benim gibi müziği seven biri olarak müziklerini dinleyip keyifli zamanlar geçirmek isteyecek hem de bölgenin coğrafi iklimine uygun şekilde hazırlanan yemeklerinin tadına bakacak. Her ikisi de buraya gelmek için güzel sebeplerin başında gelmektedir. K9 ‘Sıra gecelerinde yapılan yemeklerin Urfa turizmi için önemli bir yeri olduğu fikrindeyim. Sosyal medya olsun televizyonlar olsun Urfa yemeklerinin reklam ve tanıtımı ile Gastronomi turizminde insanları cezpt ettiği ve buralara gelmesi için teşvik edeceğini düşünüyorum. K3 ‘Turizmde her unsurun kapasiteyi geliştireceğine inanıyorum. Urfa yemeklerinin lezzeti, kültürü ve misafirperverliği ile gastronomi turizminde daha da gelişeceği inancındayım. Önemli olan bu kalitenin bozulmaması ve porsiyonların küçülmemesidir. Çünkü büyük şehirlerde küçük porsiyonlar ve pahalı fiyatlar bizi canımızdan bezdirdi.

5.1.Araştırma Sonuçları

Katılımcılara yöneltilen beş araştırma sorusu ile rekreatif bir etkinlik olan Urfa sıra gecelerine neden katılım sağladıkları, nasıl beklenti içerisinde oldukları, memnuniyet düzeyleri, tekrar katılım düzeyleri ve sıra gecelerinin gastronomi turizmine etkileri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmada görüşleri alınan katılımcıların ilk defa Şanlıurfa ilini ziyaret ettikleri belirlenmiş ve Şanlıurfa’da gerçekleştirilen sıra gecelerine ilk defa katılım sağladıkları görülmektedir.

Katılımcılar, sıra gecelerinden çoğunlukla memnun kaldıklarını ifade etmektedirler. Urfa sıra gecelerinin gastronomi kapasitesi, müzik, kültürel faaliyet, mimari ve otantik tarzından etkilendiklerini belirterek etkinliğin genel olarak faydalı olduğunu beyan etmişlerdir. Buna karşın katılımcıların sıra gecelerinde karşılaştıkları aksilikler nedeniyle olumsuz görüşleri de bulunmaktadır.

Turizm de farklı bileşenlerin bir araya gelerek oluşturduğu sıra geceleri kültürü turizm çekiciliği potansiyelini artırmasının yanı sıra turizm farkındalığı oluşturması sebebiyle de oldukça önemli bir durum sergilemektedir. Nitekim Ensar (2014), yaptığı çalışmada bunu desteklemektedir.

Urfa sıra gecesine katılan katılımcıların beklentileri ve etkinlik sonrasındaki memnuniyet düzeylerine bakıldığında genellikle olumlu bir anlayışın hakim olduğu anlaşılmaktadır. Hizmet sektöründe yer alan Turizmin, inelastik ve homojen yapısı nedeniyle farklı görüşlerin var olması doğal bir sonuçtur. Bu görüşler kimi zaman olumlu kimi zamanda olumsuz olarak gerçekleşmektedir. Bu araştırmanın sonuçlarına bakıldığında ise olumlu görüşlerin fazlalığı dikkat çeken sonuçların başında gelmektedir.

5.2. Tartışma ve Öneriler

Gastronomi turizminde yapılan araştırmalar farklı iklimlerde ve coğrafyalarda yapılan yöresel yiyeceklerin değişik tatlara sahip olduğunu belirtmektedir (Cañizares vd., 2012;Kivela ve Crotts, 2006). Urfa yemek kültürünün de bu konuda zengin çeşitliliğe sahip olduğu düşünülmektedir (Onur vd., 2016:177). Kodaş ve Dikici’ye göre (2012), Bu yöresel lezzetler diğer destinasyonlardan gelen turistler için olumlu ya da olumsuz sonuçlar oluşturabilmektedir. Bazı turistler bu tatlardan çok keyif alırken bazıları içinse hoşnutsuzluk oluşturacak durumlara sebep olabilmektedir. Urfa sıra gecelerine katılım gösteren katılımcılardan kimi bu durumdan şikayet ederken kimileri de gayet memnun kalarak bu tatların lezzetinden aldıkları hazzı ifade etmişlerdir.

Urfa sıra gecesine katılan katılımcıların turizm deneyimi kazanması ile birlikte yapılan bu rekreatif etkinliklerin geliştirilmesi yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Bu önerileri özetlemek gerekirse;

- ✓ Gastronomi turizmi açısından önemli bir potansiyeli olan sıra gecelerinin tanınırlığı ve farkındalığı artırabilecek iletişim kanalları sıklıkla kullanılmalıdır.
- ✓ Sıra gecelerinin genellikle konak evlerinde yapılması nedeniyle otantik yapının ve mimari tarzının korunması, taş yapıların bölge kültürünü yansıtması nedeniyle özgün mimari yapılarının arttırılması beklenmektedir.
- ✓ Yöresel yemeklerin tanıtımının daha fazla yapılması ve sosyal medya araçlarıyla paylaşımlar attırılmalıdır.
- ✓ Gastronomi turizminin istihdam konusunda olumlu etkileri olması nedeniyle sıra gecelerinin arttırılarak bölge istihdamına katkı sağlaması önerilmektedir.
- ✓ Gastronomi turizminin diğer turizm çeşitlerini etkilemesi ve bölgenin turizm çeşitliliğinde alternatifler meydana getirmesi nedeniyle bu turizm türüne yoğunlaşmak gerekmektedir.
- ✓ Başta gastronomi turizmi olmak üzere bölgede ki turizm türleri şehrin paydaşları tarafından etkin bir planlama ile geliştirmelidir.
- ✓ Sıra gecelerinde yapılan etkinlikler düzen içerisinde yapılarak sistemli ve sıralı bir şekilde geleneklere özgün gerçekleştirilmelidir.
- ✓ Sıra gecelerinde yapılan sanatsal etkinliklerin turistler üzerinde entelektüel yapıyı gelişmesi nedeniyle bu etkinliklerin arttırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Arıkan, R. (2004). Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama. Ankara: Asil Yayın.
- Aslan, Z., Güneren, E., & Çoban, G. (2014). Destinasyon markalaşma sürecinde yöresel mutfağın rolü: Nevşehir örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2(4), 3-13.
- Cañizares, S. Sandra, M. Guzmán, T. (2012) "Gastronomy as a tourism resource: profile of the culinary tourist." *Current issues in tourism* 15.3: 229-245.
- Cox, A. (1999). Power, value and supply chain management. *Supply chain management: An international journal*, 4(4), 167-175.

- Çapar, G., & Yenipınar. (2016). 'Somut Olmayan Kültürel Miras Kaynağı Olarak Yöresel Yiyeceklerin Turizm Endüstrisinde Kullanılması' *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*. 4/Special issue1 100-115.
- Çimen, H. (2016). *Gastronomi Turizmi Açısından Ardahan Mutfağının Önemi The Importance Of Ardahan Cousine For Gastronomy Tourism*.
- Ensar, Aslan. (2014). Ahi Örgütlerinden Urfa Sıra Gecesine Uzanan Bir Kültür Geleneği. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1).
- Henderson, J. C. (2016). Local and traditional or global and modern? Food and tourism in Singapore. *Journal of Gastronomy and Tourism*, 2(1), 55-68.
- Horng, J. S., & Tsai, C. T. S. (2010). Government websites for promoting East Asian culinary tourism: A cross-national analysis. *Tourism management*, 31(1), 74-85.
- Kivela, J., & Crofts, J. C. (2006). Tourism and gastronomy: Gastronomy's influence on how tourists experience a destination. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 30(3), 354-377.
- Kodaş, D., & Dikici, E. (2012). Ahlat, Kırsal Bölgesinde Gastronomi Turizminin Muhtemel Toplumsal Etkileri Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Aksaray Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(2), 51-68.
- Onur, N., Süren, T., & Güllü, M. (2016). Şanlıurfa Yöresine Özgü Geleneksel Bir Çörek: Külünçe. *Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science / Yıl: 3, Sayı:7, Haziran 2016, s. 176-183*
- Santich, B. (2004). The study of gastronomy and its relevance to hospitality education and training. *International Journal of Hospitality Management*, 23(1), 15-24.
- Serçeoğlu, N. (2014). Yöre Halkının Mutfak Kültürünü Tanıma Durumunun Tespit Edilmesi: Erzurum İli. *About This Journal*, 36, 36.
- Smith, S. L., & Xiao, H. (2008). Culinary tourism supply chains: A preliminary examination. *Journal of travel research*, 46(3), 289-299.
- Şahinalp, M. S. (2006). Şanlıurfa Şehri'nin Kuruluşuna Etki Eden Etmenler. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 105-127
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik*. 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şengül, S., & Genç, K. (2016). Festival turizmi kapsamında yöresel mutfak kültürünün destekleyici ürün olarak kullanılması: Mudurnu İpekyolu Kültür Sanat Ve Turizm Festivali Örneği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.

- Tez, Z. (2015). Lezzetin Tarihi. Hayy Kitap. 368 s.
- Toksöz, D., & Aras, S. (2016). Turistlerin Seyahat Motivasyonlarında Yöresel Mutfağın Rolü. Journal of Tourism and Gastronomy Studies 4/Special issue1 (2016) 174-189.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.
- Zorba, E. (2007). Türkiye’de Rekreasyona Bakış Açısı Ve Gelişimi. Gazi Haber Dergisi, 52-55.
- Kültür ve Turizm. (2017). <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,80845/sanliurfada-sira-gecesin-gelenegi.html> Erişim Tarihi; 25.06.2017.
- Urfa Kültür. (2017). <http://www.urfakultur.gov.tr/Eklenti/22145,urfa-mutfagi.pdf?0> Erişim Tarihi; 25.07.2017